

Kata: Wat je ziet is niet wat het is

Reeds eerder heb ik geschreven dat we met andere ogen naar het Wado karate en speciaal naar de Kata's moeten kijken.

Allereerst moeten we definiëren wat kata eigenlijk is.

Kata is een systeem van verschillende technieken, al dan niet in een logische volgorde gezet door de ontwerper.

Wanneer we ons zouden afvragen waarom men eigenlijk ooit begonnen is aan kata en wat men daarmee wilde bereiken, zou het volgende wel eens het antwoord kunnen zijn.

Kata is een stukje choreografie op hoog niveau.

Als voorbeeld geeft ik hier het volgende; Wanneer een dansleraar een stukje dans aan een leerling wil uitleggen maakt hij ook gebruik van het zelfde, choreografie dus. Hij zet de oefeningen in een logische volgorde zodat de leerling hier aan kan werken met of zonder zijn begeleiding.

Dit voorbeeld kun je doortrekken naar alle handen zaken in het dagelijkse leven.

Wanneer je een collega een handleiding geeft en zegt tegen hem dat hij hiermee wel aan de gang kan gaan, dan is dat ook een stukje choreografie alleen we zien dat niet zo op die manier.

Het interessante aan kata is dat er wordt gezegd dat er verborgen technieken in zitten, dat is niet echt zo.

Wanneer je weet hoe te kijken zul je steeds meer ervaren dat de zogenaamde verborgen technieken duidelijk zichtbaar zijn voor jou.

Dit heeft te maken met verschillende zaken. Zo moet je als eerste weten hoe de specifieke techniek waar je naar kijkt uitgevoerd moet worden. En tevens moet je begrijpen dat er verschillende niveaus zijn waarop karate geleerd wordt.

Het heeft weinig zin om een beginner die nog niet weet hoe hij een techniek dient uit te voeren gelijk maar de tweede of een derde stap te leren. Sterker nog het zou alleen maar leiden tot verwarring bij de leerling.

Wanneer we kata uitleggen aan een klas leerlingen dan maken we meestal onbewust gebruik van aannames. "deze aanval moet zo worden geblokkeerd, en is daarvoor bedoeld".

De uitleg van de kata's rammelt vaak aan alle kanten en wanneer een slimme leerling verder vraagt krijgt hij het antwoord dat hij eerst maar eens moet gaan trainen.

In het algemeen kun je stellen dat de gemiddelde uitleg over kata altijd op het eerste niveau wordt gegeven.

Op zich is hier niets mis mee, maar er moet ook een moment komen dat de leraar overgaat en de stap naar een hoger niveau met zijn leerling maakt.

Als leraar zul je dan onmiddellijk tegen het feit aanlopen dat die stap niet klassikaal gemaakt kan worden, maar dat je iedere leerling apart zult moeten begeleiden en beoordelen.

Een leerling moet er klaar voor zijn om die stap te kunnen maken. En hier hebben we een probleem, en wel het volgende "heeft die leraar zelf ooit de stap naar een volgend niveau gemaakt".

Dit klinkt hard, maar gemiddeld genomen kun je zeggen dat hij dat niet heeft gedaan. Doodeenvoudig omdat hij zich daar helemaal niet bewust van is. Men heeft het hem ook niet vertelt dat er verschillende niveaus bestaan waarop er getraind moet worden.

Maar ook omdat onze gedachten over vechtsporten niet de goede gedachten zijn.

We spreken altijd over de Martial Art, maar in werkelijkheid zijn we bezig met Martial Sport. Deze twee grote verschillen worden te pas en te onpas door elkaar heen gebruikt, zonder dat we het zelf weten.

Stelling:

Wanneer er een aantal zwarte banden aan het trainen zijn, kun jij dan zien wie er een eerste Dan heeft en wie er een derde Dan heeft.

Het zou toch zo moeten zijn dat dit duidelijk in de bewegingen en uitvoer van die Dan- graadhouders te zien moet zijn. Helemaal duidelijk zou het moeten zijn als er Dan graadhouders met een 5^e of 6^e Dan aanwezig zouden zijn.

De Dangraden zijn toch niet voor niets uitgereikt aan die personen. Er moet dan toch niveau verschil zijn waar te nemen.

Hieronder volgen een aantal overpeinzingen en opmerkingen, waarbij ik zal proberen om hierbij een zo duidelijk mogelijk antwoord te geven.

1. Wanneer we naar de uitvoering van een kata kijken, moeten we er ons bewust van zijn naar welk niveau we kijken.
Hier zit gelijk de moeilijkheid waar we mee te maken hebben. Wanneer je niet weet waar je naar moet kijken, kun je ook de niveau verschillen niet zien.
2. Moet iedereen een kata op de zelfde manier uitvoeren.
Hier luidt het antwoord Ja en Nee. De basis bewegingen van dat bepaalde kata moeten zeker door iedereen hetzelfde worden uitgevoerd. Maar de intentie van een individuele techniek kan per persoon verschillen.
Men moet er voor waken dat iedereen een kloon van iedereen is.
3. De katas zijn niet ontworpen om wedstrijden mee te doen.
Om hier een gefundeerd antwoord op te geven moeten we eerst weer terug naar de definitie van wat kata nou eigenlijk is terug.
De ontwerper van een kata had een bepaald doel voor ogen, namelijk het volgende. Toen hij zijn kata aan het maken was, stopte hij daar een aantal technieken in die voor hem (en voor de gene die het moesten leren) van wezenlijk belang waren. Je begrijp dan ook wel dat hij zijn kata niet zomaar aan iedereen ging laten zien en zeker niet onderwijzen. Een leerling moest zich duidelijk bewijzen en laten zien dat hij het waard was om die technieken te leren.
4. Hier en daar hoor je wel eens de volgende opmerking, maar waarom tonen de vele verschillende videobanden die er zijn dan niet die niveau verschillen.
Het gekke is dat in een aantal gevallen deze wel getoond worden, maar nogmaals wanneer je niet weet waar je naar moet kijken dan zul je dit ook niet kunnen zien

Bij punt 3 heb ik geschreven dat de kata's niet ontworpen zijn om wedstrijden te doen. En in de afgelopen decennia heb ik meerdere malen aan Japanse leraren gevraagd of zij voorstander waren van kata wedstrijden. Altijd kreeg ik het antwoord dat zij daar helemaal niets voor voelde. Nu begrijp ik dat wel, maar toen niet.

Een belangrijke bijkomstigheid is het volgende: De diverse Wereld karate organisaties, doen al jaren hun best om het karate op de Olympische spelen te krijgen, het is jammer dat dit tot op heden nog niet gelukt is.

Wel is het zo dat er definitief is besloten dat wanneer het karate op de Olympische spelen zou komen, dit alleen zal zijn met het zogenaamde Sparren en dus niet met Kata.

In het kader van mijn bovenstaande verhaal is dit dan ook een begrijpelijke beslissing die genomen is.

Rob van Leeuwen